

Dersin Amacı

Bu dersin amacı, bilimsel araştırma süreçlerinde etik ilkeleri kavratmak, akademik dürüstlük anlayışını pekiştirmek ve akademik yazım süreçlerinde etik ihlallerden kaçınılmasını sağlamaktır. Öğrencilerin bilimsel çalışmalarda etik kurallara uygun hareket etmelerini sağlamak ve etik ihlallerin doğurabileceği sonuçlar hakkında bilinç kazandırmak hedeflenmektedir.

Ders İçeriği

Hafta 1: Bilim ve Etik

- Bilimin tanımı ve bilimsel yöntemin temel unsurları
- Etik kavramı ve bilimle ilişkisi
- Akademik etiğin tarihsel gelişimi

Hafta 2: Bilimsel Araştırma Etiği

- Bilimsel araştırmalarda temel etik ilkeler
- Araştırma sürecinde etik ihlaller ve sonuçları
- Bilim insanının sorumlulukları

Hafta 3: Yayın Etiği ve Akademik Dürüstlük

- Yayın etiği nedir?
- Akademik sahtekarlık türleri (intihal, veri uydurma, veri tahrifi, tekrar yayın, dilimleme vb.)
- Bilimsel yazımda etik ihlalleri önleme yöntemleri

Hafta 4: İntihal (Plagiarism) ve Önleme Yöntemleri

- İntihal türleri ve sınırları
- Kaynak gösterme teknikleri ve alıntı yapma kuralları
- İntihal tespitinde kullanılan yazılımlar

Hafta 5: Atıf ve Kaynakça Yönetimi

- Doğru atıf verme yöntemleri
- Referans yönetim sistemleri (Zotero, EndNote, Mendeley vb.)
- Akademik yazımda etik atıf stratejileri

Hafta 6: Araştırmalarda İnsan ve Hayvan Hakları

- İnsan katılımcılarla yapılan araştırmalarda etik ilkeler
- Helsinki Bildirgesi ve araştırma etiği
- Hayvan deneylerinde etik standartlar

Hafta 7: Akademik Yazım ve Yayın Etiği İhlallerinin Hukuki ve Akademik Sonuçları

- Akademik etik ihlallerine karşı yaptırımlar
- Türkiye ve dünyadaki akademik etik komisyonları
- Yayın geri çekme ve akademik itibar kaybı örneklere

Hafta 8: Araştırmalarda çıkar atışması ve Maniplasyonlar

- ıkar atışması nedir?
- Akademik iliřkilerde etik çatıřmalar
- Yanıltıcı veri kullanımı ve sonuçları

Hafta 9: Hakemlik Süreci ve Etik İlkeler

- Bilimsel dergilerde hakemlik süreci
- Kr hakemlik ve çift kör hakemlik sistemleri
- Hakemlik sürecinde etik ihlaller ve hakem sorumlulukları

Hafta 10: Açık Bilim, Açık Erişim ve Akademik Paylaşım Etiği

- Açık erişim nedir? (Gold, Green, Hybrid modeller)
- Açık veri ve açık bilim uygulamaları
- Akademik sosyal medya platformlarının etik kullanımı (ResearchGate, Academia.edu vb.)

Hafta 11: Akademik Sahtekarlık ve Suistimallerin nlenmesi

- Akademik sahtekarlık türleri ve tespit yöntemleri
- Akademik etik ihlallerine karřı nlemler
- Türkiye ve dünyada akademik etik kuralları

Hafta 12: Akademik Yazım Kuralları ve Etik Standartlar

- Akademik tez yazımında etik kurallar
- Yayın bařvuru süreçlerinde etik kurallar
- Akademik dergi ve konferanslarda etik gereklilikler

Hafta 13: Ulusal ve Uluslararası Etik Komisyonları ve Uygulamaları

- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) akademik etik kuralları
- Avrupa ve Amerika'daki akademik etik kuralları
- Bilimsel araştırmalarda etik denetimler ve süreçleri

Hafta 14: rnek Olay Analizleri ve Tartıřmalar

- Gerçek akademik etik ihlali örneklere ve sonuçları
- Öğrencilerle vaka çalışmaları ve etik değerlendirme
- Kapanıř deęerlendirmesi ve genel tekrar

Dersin Öğrenme Çıktıları

Bu dersi başarıyla tamamlayan öğrenciler:

1. Bilimsel araştırma süreçlerinde etik ilkeleri anlayarak uygulayabilir.
2. Yayın etiği ve intihal gibi konularda bilinç kazanarak etik ihlallerden kaçınabilir.
3. Bilimsel yazım süreçlerinde doğru atıf verme ve kaynakça yönetimi konusunda bilgi sahibi olur.
4. İnsan ve hayvan hakları çerçevesinde etik standartlara uygun araştırmalar yapabilir.
5. Akademik sahtekarlık ve suistimalleri tespit edebilir ve önleyici yöntemler geliştirebilir.
6. Hakemlik süreçlerinde etik kurallara uygun hareket eder.
7. Açık erişim ve akademik paylaşımında etik kurallara riayet eder.
8. Türkiye ve dünyadaki akademik etik kurallarını ve yaptırımları kavrar.

Ders Materyalleri ve Kaynaklar

- Resmi etik yönergeleri: **YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönetmeliği**
 - **"Bilimsel Araştırmalarda Etik İlkeler"** – John Smith
 - **"Akademik Yazım ve Yayın Etiği"** – Ahmet Yılmaz
 - **COPE (Committee on Publication Ethics) rehberleri**
 - **Elsevier ve Springer Nature Yayın Etiği Rehberleri**
-